

ธรรมแก่น

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำคัญเพราะว่าองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้เอง เอหิภิกขุ สั่งสอนเอง สำเร็จเป็นพระอรหันต์

คำว่า “สำเร็จเป็นพระอรหันต์” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวิภิกขุญาณทำลาย
อวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระ
อรหันต์ เสวยวิมุตติสุขๆ สุขที่ไม่มีในโลกนี้

ในโลกที่เขาแสวงหาความสุขอยู่ เขาตะครุบเงา เขาได้แต่ความทุกข์ทั้งสิ้น เพราะมันเป็น
สุขกับทุกข์ไง มันเป็นของคู่

วิมุตติสุขๆ มีหนึ่งเดียว ไม่มีสอง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ไร เอหิภิกขุบวชให้เอง แล้วอบรมบ่ม
เพาะขึ้นมาเอง เป็นพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ วิมุตติสุขเหมือนกัน

พระอรหันต์ต้องมีความรู้เหมือนพระอรหันต์ พระอรหันต์ต้องมีความสุขเหมือนพระ
อรหันต์ มันเป็นการยืนยันในผลงานในพระพุทธศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวิภิกขุญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนขุฎิล ๓ พี่น้องไง บูชาไฟๆ

พรหมณ์เดี๋ยวนี้เขายังบูชไฟกันอยู่นั่นไง บูชาไฟๆ เฟงกสิณจนมีฤทธิ์มีเดช

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปขอพักอาศัยอยู่ ไม่ให้พัก ไม่ให้อาศัย

“สมณะไม่ให้สมณะพักอาศัย เป็นสมณะได้อย่างไร”

นั่นสมณะจอมปลอมไง สมณะจอมปลอมใจมันไม่เป็นธรรมไง ใจไม่เป็นธรรมมันเห็นแก่ตัวไง พอมันเห็นแก่ตัวขึ้นมา มันเห็นแก่ลาภมันเห็นแก่สักการะของตัวไง เข้ามาอยู่ จะมาแบ่งลาภสักการะของตัวเองไปไง ถึงไม่ให้พักๆ

“สมณะไม่ให้สมณะพัก จะเป็นสมณะได้อย่างไร”

จำเป็นต้องให้พักไง

นี่ไง เวลาฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เฟงกสิณๆ บูชาไฟๆ เขาก็มีฤทธิ์มีเดชของเขาเหมือนกัน ในโรงไฟเขาบูชาพญานาคไว้ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปพักอาศัยอยู่ที่นั่นไง พญานาคจะมาทำลายองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง จับใส่บาตรเลย

แสดงฤทธิ์แสดงเดชขนาดไหน เขาก็มีฤทธิ์มีเดช องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงฤทธิ์เดชได้ทั้งนั้นนะ เขาไม่เห็นด้วย

“เธอไม่ใช่พระอรหันต์ เธอมันหันซ้ายหันขวา”

นี่เวลาจะเป็นพระอรหันต์ไง เวลา มีศรัทธาความเชื่อ ความเชื่อว่าเป็นสิ่งที่ตัวรู้ตัวเห็นนั่นไม่ใช่ละวางสิ่งนั้นได้ด้วยอำนาจวาสนาของตนที่สร้างมาไง ยอมละทิฐิมานะความเห็นอันนั้นมาขอบวชกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงอาทิตตฯ ตาเป็นของร้อน หูเป็นของร้อน อายตนะทั้ง ๖ เป็นของร้อน ร้อนเพราะโทสะ ร้อนเพราะโมหะ ร้อนเพราะโลภะ

เห็นไหม มันต้องมีเหตุมีผลสิ มันต้องมีที่มาที่ไปสิ เธอไม่รู้ไม่เห็นสิ่งใดเลย บูชาไฟ เฟงกสิณอยู่อย่างนั้นนะ แล้วมีฤทธิ์มีเดชขึ้นมามันจะเป็นประโยชน์กับใคร นั่นนะ “เธอไม่ใช่พระอรหันต์”

เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เห็นไหม อายตนะเป็นของร้อน ร้อนเพราะโทสะ ร้อนเพราะโมหะ ร้อนเพราะโลภะ

นี่ไง สิ่งทีละทีวางขึ้นมาโดยข้อเท็จจริงไง มันร้อน ร้อนเพราะอะไรละ นี่ไง ร้อนเพราะอวิชชา
 ไง ร้อนเพราะพญามารไง ร้อนเพราะหลงไง ร้อนเพราะไม่เข้าใจไง ร้อนเพราะตัวเองรักษาไว้ไม่ได้
 ไง

แล้วถ้ารักษา จะรักษาอย่างไร

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เวลาสำเร็จเป็น
 พระอรหันต์ไง สำเร็จเป็นพระอรหันต์

เขาไม่ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพัก

เพราะว่าพระเจ้าพิมพิสารเป็นลูกศิษย์ลูกหาคษัตริย์ เป็นลูกศิษย์ไง เวลาภคินีจะมา
 กราบอาจารย์ของตน

“อ้าว! วันนี้เห็นสมณะหนุ่มๆ องค์หนึ่งนั่งอยู่ท่ามกลาง แล้วใครเป็นอาจารย์ใครกันนะ”

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เป็นหน้าที่ของเธอ”

ชฎิลคนพี่ไง นี่ไง เวลาสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วเหาะขึ้นไปบนอากาศ กลับลงมาแล้ว
 กราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ข้าพเจ้า
 เป็นสาวก” เหาะขึ้นไปบนอากาศกลับลงมา มากราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “องค์
 สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ข้าพเจ้าเป็นสาวก” ๓ รอบ จนพระเจ้าพิมพิสารลงใจ เข้า
 ไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เทศนาว่าการขึ้นมาพระเจ้าพิมพิสารเป็นพระ
 โสดาบันเหมือนกัน

เวลาถ้ามันเป็นธรรม เป็นธรรมมันต้องมีที่ไปที่ไปของมันไง

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้เอง อบรม
 บ่มเพาะเอง สอนเอง จนเป็นพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
 ด้วยความเคารพบูชา สำนึกถึงบุญคุณ คุณที่จูงออกมาจากทมิฬมานะ จูงออกมาจากมฤตมิตะ
 มีคุณสมบัติผู้วิเศษที่ทางโลกเขาต้องการกันไง แต่ในพระพุทธศาสนาไม่ต้องการ

ต้องการให้มีสติ ผีก็หนีไป วิชาความรู้เท่าทันกิเลสในหัวใจของตน แล้วศึกษา แล้วค้นคว้า แล้วพยายามฝึกหัดขึ้นมาให้มันเป็นสัจจะเป็นความจริง

วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา สำคัญเพราะมีมรรคมีผลไง สำคัญเพราะมีศาสดา มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มีสาวกผู้ที่ได้ยินได้ฟังแล้วกลับมาฝึกหัด ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของตน ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธดับ ทุกข์ด้วยมรรค ๘ ด้วยทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

นี่ไง มันสำคัญ มันสำคัญตรงนี้ไง สำคัญตรงมันมีคุณธรรมไง มันมีสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา

แล้วสัจจะเป็นความจริงมันจะอยู่ที่ไหนล่ะ

สัจจะเป็นความจริงขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน

“อานนท์ เราไม่ได้เอาสมบัติของใครไปเลย เราเอาแต่ของเราไปเท่านั้น สิ่งที่เราได้แสดงไว้แล้วจะเป็นศาสดา ธรรมและวินัยจะเป็นศาสดาของเรา”

พระอานนท์จำธรรมไว้ ฟังธรรมๆ จำข้อธรรมที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่า การไว้ นี่ไง พระอุบาลี พระอุบาลีจำวินัยๆ เลิศทางวินัย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วทำสังคายนา

ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเราๆ สิ่งที่เป็นธรรมและวินัยนี้เป็นคุณธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วจดจารึกกันไว้ ท่องบ่นกันไว้ สิ่งที่ได้ยินได้ฟังมา

“อานนท์ เราไม่ได้เอาของใครไปเลย เราเอาของเราไปเท่านั้น”

เอาของเราคือคุณธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นนะธรรมแท้ๆ สิ่งที่จารึกไว้ๆ จดจารึกไว้ในพระพุทธศาสนา นี่ภาคปริยัติ นี่เป็นสมบัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ของเรา

ฉะนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนาใน เมืองไทยเป็นเมืองหลวงของพระพุทธศาสนา ทางภาคทฤษฎี การทรงจำธรรมวินัย การศึกษามั่นคงแข็งแรง มั่นคงแข็งแรงต้องฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เห็นไหม

กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่านขึ้นมาตามข้อเท็จจริงของท่านไง ถ้าเป็นข้อเท็จจริงของท่าน เห็นไหม มันสำคัญมันสำคัญที่ท่านเคารพท่านบูชาของท่าน ท่านพยายามศึกษาค้นคว้าขึ้นมาด้วยความทุกข์ความยากอันนั้น ด้วยความทุกข์ความยากขึ้นมา เพราะท่านเข้าไปเผชิญกิเลสในหัวใจของท่าน แล้วท่านเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา อบรมบ่มเพาะขึ้นมา มีธรรมทายาท มีธรรมทายาทขึ้นมาโดยข้อเท็จจริงไง

ไอ้ผู้ที่เดินตามๆ มันมีน้อย ไอ้พวกแข่งหน้าแข่งหลังขึ้นมามันมากมันมายขึ้นมา

มันแข่งหน้าแข่งหลังเพราะอะไร

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปทรมานชฎิล ๓ พี่น้องไง เขามีฤทธิ์มีเดช เขามีคุณสมบัติของเขาเนะ เขามีกษัตริย์เป็นลูกศิษย์ลูกหานั้น เขามีลาภสักการะมากมายมหาศาล แต่เขาก็ติด เขาก็ยึดมั่นถือมั่นของเขาว่าเขาเป็นอย่างนั้น

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน นี่ไง กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง ใครมาแล้วก็เห็นวัดวาอารามเป็นความมหัศจรรย์ ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ไอ้โฮ! ครูบาอาจารย์นะ ได้นิมิตมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มาสร้างวัดถุ ถาวรวัตถุในพระพุทธศาสนา มหัศจรรย์ๆ

จึงจก ตึกแถวอยู่ที่นั่นนะ แล้วคอยบำรุงรักษาอยู่นั่นนะ คุณงามความดีที่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาไม่เห็นมีสิ่งใดเป็นความจริงขึ้นมา

เวลาความจริงขึ้นมา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่านในป่าในเขาของท่านท่านมีอะไรเป็นสมบัติของท่าน สมบัติของท่านคือธรรมและวินัยในหัวใจของท่านไง เวลาพระผู้ที่ประพาศปฏิบัติขึ้นมามันรู้จริงเห็นจริงตามข้อเท็จจริงในหัวใจของตนไง ถ้าตามข้อเท็จจริงในหัวใจของตน เห็นไหม

ภาคปริยัติทรงจำธรรมวินัยๆ

ภาคปฏิบัติ ถ้าภาคปฏิบัติขึ้นมา ทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้ ทำความสงบของใจเข้ามาให้ได้

มีผู้ที่จบเปรียญ ๙ ประโยคไปถามหลวงปู่ฝั้นไว้ “ผมรู้หมดวิธีการทำ แต่ผมไม่รู้จะทำอย่างไร แล้วจะทำที่ไหน พระพุทธเจ้าอบรมบ่มเพาะขึ้นมามากมายมหาศาล ๔๕ ปี เทศนาว่าการไว้มากมายมหาศาล แล้วจะเริ่มต้นตรงไหน จะทำอย่างไร”

มีสติปัญญามากมายมหาศาล ทำสมาธิไม่เป็น ทำไม่ได้

ทำเป็นๆ ทำเป็นขึ้นมา

นี่ไง พระปฏิบัติไม่มีการศึกษา จะมีความรู้ความเห็นมาจากไหน ให้อาศึกษาจบ ๙ ประโยค สติปัญญามากมายมหาศาล ทำสมาธิไม่เป็นนะ

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านวางข้อวัตรปฏิบัติไว้ไง เป็นเครื่องอยู่ของใจ คำว่า “เครื่องอยู่ของใจ” คือจะแสวงหาหัวใจใจ ไม่ใช่แสวงหาความจำใจ ความจำศึกษาเล่าเรียนมานาน เป็นความจำทั้งนั้นนะ มันเป็นเขาวนเป็นปัญญาของมนุษย์นี่แหละ

ถ้าเราเป็นพระกรรมฐาน พระกรรมฐานมีครูบาอาจารย์ของเราที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา แล้วท่านส่งเสริมขึ้นมา เห็นไหม เวลาเราบวชพระขึ้นมา เกสา โลมา นขา ทันตา ตใจ ปริยัตินี่พอแล้ว ถ้ามันเป็นจริง

ปริยัติ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ถ้ามันแทงได้ตลอด ถ้ามันแทงได้

แล้วแทงอย่างไร เอาอะไรไปแทงมัน เอาเข็มหรือ

จักขุญาณ เขาเอาปัญญาญาณในใจแทง

แล้วปัญญาญาณมันจะเกิดขึ้นมาได้อย่างไร ภาคปฏิบัตินะ

วันสำคัญพระพุทธศาสนาไง มันสำคัญ สำคัญตรงครูบาอาจารย์ที่เป็นจริงขึ้นมา แล้วท่านเที่ยวเข็น เที่ยวผลัก เที่ยวดัน จะให้ผู้ที่รู้จริงขึ้นมาเป็นผู้สืบทอดต่อเนื่องไปไง สืบทอดพระพุทธศาสนาไง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เทวทัต แม้แต่พระสาวรีบุตร พระโมคคัลลานะ เรายังไม่ให้ปกครองสงฆ์ เราจะให้สงฆ์ที่ดั่งามปกครองสงฆ์”

แล้วสงฆ์ที่ดั่งาม เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้สงฆ์เป็นสงฆ์ขึ้นมาไง ถ้าเป็นสงฆ์ขึ้นมา เวลาเป็นสงฆ์ขึ้นมา ถ้าเป็นอริยสงฆ์ในหัวใจของตนเป็นอย่างไร มีคุณสมบัติอย่างไร

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันจะไปเกลือกกลั้ว มันจะไปทำชั่ว มันจะไปคลุกคลีกับกิเลสได้อย่างไร เพราะมันเป็นสงฆ์ มันเป็นอริยสงฆ์ มันเป็นสงฆ์เห็นกิเลส มันต้องคายกิเลสออก ต้องนิโรธดับทุกข์มันถึงจะเป็นสงฆ์ แล้วถ้ามันนิโรธ มันดับแล้วมันจะเอาเชื้อไขมาหลอกลวงได้อย่างไร มันจะเอาหัวใจดวงนั้นอยู่ในใต้อำนาจมันได้อย่างไร มันเอาอยู่ใต้อำนาจมันไม่ได้เพราะอะไร เพราะมันนิโรธ มันดับ ที่มันขาดออกไปจากหัวใจตั้งแต่ตอนนั้น มันถึงจะเป็นอริยสงฆ์

นี่ไง “เราให้สงฆ์ปกครองสงฆ์”

แล้วสงฆ์มันอยู่ไหน สงฆ์มันเป็นอย่างไร

นี่วันสำคัญทางพระพุทธศาสนาไง เพราะสงฆ์มีอรรถมีธรรมไง เพราะสงฆ์มีฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาตามข้อเท็จจริงนั้นไง ถ้าข้อเท็จจริงมันก็เลี้ยงตัวเองได้ ถ้ามันเลี้ยงตัวของมันเองได้ มันจะพาให้เหลวแหลกไปกับเทวทัตที่จะปกครองสงฆ์ได้อย่างไร

“เราให้สงฆ์ปกครองสงฆ์”

แล้วก็อำนาจวาสนานะ ถ้าใครมีอำนาจวาสนาขึ้นมา เกิดมาร่วม ถ้าเกิดมาร่วมแล้ว อยู่ใกล้กัน อยู่ด้วยกัน ถ้ามันไม่สนใจ มันไม่เอาก็คือมันไม่เอา

ถ้ามันจะอยู่ที่ไหน หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา คนที่จะศึกษาค้นคว้าต้องกระเสือกกระสนเข้าไปนะ แล้วท่านจะพิจารณาของท่าน ท่านจะรับไม่รับนั่นอีกเรื่องหนึ่ง ถ้ารับแล้วภาวนาได้หรือไม่ได้

ถ้าภาวนาไม่ได้ก็ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้เป็นจิตเป็นนิสัย ถ้ามันภาวนาได้มันก็เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาในหัวใจดวงนั้น ถ้าเป็นข้อเท็จจริงในหัวใจดวงนั้นนะ มันเคารพมันบูชา

มันเครพชญา เพราะเวลามันฟังมันชานมันทุกข์มันยาก มันทุกข์ยากหัวทิมภูเขาเลยละ ศึกษาค้นคว้ามาจากตำหรับตำรา ฟังธรรมๆ ตั้งแต่หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์เรา เทศนาว่าการไว้มากมายมหาศาล มันได้ยินได้ฟังมาทั้งนั้นนะ แล้วเวลามันจะทำความเข้าใจ เป็นจิ้งจิ้งจอกมันไม่เป็น พอไม่เป็นมันก็ฟังมันก็ชาน มันก็ทุกข์มันก็ยาก มันก็บีบมันก็คั้น เวลามัน ทุกข์มันยาก มันทุกข์มาก ถ้ามันมีความสุขขึ้นมา มันมีสติมีปัญญาขึ้นมา มันเท่าทันความรู้อะไรก็ คิดนี้บ้างใจ เท่าทันความคิดของตน

อดตา หิ อดตาโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แต่ตนนั้นยังพึ่งตัวเองไม่ได้ก็พึ่งครูบาอาจารย์ ไปก่อน

เวลาบวชพระ อุปัชฌาย์ ถือนิสสัยอุปัชฌาย์ ถ้าอุปัชฌาย์สิ้นชีวิตนี้ไป พระสึกมากมายใน พระไตรปิฎก ถือนิสสัยอุปัชฌาย์ อุปัชฌาย์ตายแล้วไม่มีที่พึ่งที่อาศัย ฉะนั้น เวลาองค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าให้ถือนิสสัยจากครูบาอาจารย์ ขอนิสสัยๆ ขึ้นมา ขอนิสสัยกันมาเพื่อฝึกหัดๆ

แล้วถ้าขอนิสสัยเพื่อฝึกหัด ถ้าสมัยหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นใจ ถ้าจิตมันไม่ลง จิตมันไม่ เคารพบูชา มันจะฝึกหัดอะไร มันก็มาคอยจับผิดใจ มันก็มาคอยเพ่งโทษ เอาแต่โทษใส่หัวใจนั้นไป ใจ

เขามา เขามาเพื่อเอาบุญเอากุศล เขามาเพื่อความสุขความสงบใจ จิตไม่ลงใจ ถ้าจิตมันไม่ ลง มันก็ต่อมันก็ต้าน มันก็พลิกมันก็แปลงของมันอย่างนั้นนะ

แล้วถ้ามันเป็นจริงเป็นจิ้งจิ้งจอก ถ้าจิตมันไม่ลง มันก็ลงข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมา แล้วฝึกหัด ปฏิบัติขึ้นมาให้จิตสงบระงับเข้ามาได้ ถ้าจิตสงบเข้ามาได้ เออ! จากที่ทุกข์ๆ ยากๆ นะ มันมี ความสุขของมันได้

เวลาทางโลกเขา เขาจะหาความสุขของเขา เขาก็หาความสุขด้วยการเสพสุข นั้นนะ เจือ ด้วยอามิสทั้งนั้นนะ เสพโดยกิเลสตัณหาความทะยานอยาก พอใจก็พอ กินเหล้าเมายาแปล้เลย นะ โอ้! มันจะไม่กินอีกแล้วละ มือนี้มือสุดท้าย โอ้ย! สุขมาก เดี่ยวกินอีกแล้ว

คนเมานะ เออ! พอแล้วๆ เดี่ยวมันก็สวาปามต่อไม่มีวันพอ ทางโลกมันจะพอได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้ มันแพ้ตัวเองใจ มันพ่ายแพ้ตัวเอง มันถึงถือศีลไม่ได้ใจ “ไปวัดไปวา ขอศีล ๔ ยกเว้นสุราไว้ก่อน”

มึงไม่ต้องขอศีล ๔ หรือก มึงศุนย์ตั้งแต่ต้น

มันเป็นความจำทั้งนั้น มันไม่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริงๆ มันเคารพบูชามาตั้งแต่ต้น มันศรัทธา มันเห็นคุณค่า เห็นศีลเห็นธรรม กลิ่นของศีลกลิ่นของธรรมหอมทวนลม

ไฉนเห็นข้อห้าม มือทำอ่อนเลย ไปเจออะไร หนุนก็ได้ นี่ก็ได้ จบ เลิก เลิกดีกว่า ถ้ามัน โลดเต้นแผ่นดินกระโดดตามแต่กิเลส ชอบๆ กิเลสมันร้ายกาจนัก

ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา เราพยายามฝึกหัดปฏิบัติของเรา เรามีสติมีปัญญาของเรา ถ้า เป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิมุตติสุขนะ เวลาผู้ที่ฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นไป แต่ละชั้นแต่ละตอน แต่ถ้าทำความสงบของใจถ้าไม่มีปัญญา มันก็ว่านั่นแหละนิพพาน ติดสมาธิ แล้วคำว่า “ติด” ใจ สมาธิทำได้ยาก

แต่เริ่มต้นขึ้นมา สมาธิคือสมาธิ ศีล สมาธิ ปัญญา แล้วถ้าจะฝึกหัดใช้ปัญญาๆ เวลา ปัญญามันเกิดขึ้นมา เราจะมีอารมณ์ศรัทธาในใจของเรา เราดูเราเห็นเลยละ อ้อ! ภาวนามย ปัญญาเป็นอย่างนี้ โลกียปัญญา ปัญญาโลกๆ ปัญญาวิทยาศาสตร์ ปัญญาทางวิชาการเป็น อย่างนั้น แล้วโลกที่มันมีสติมีปัญญาที่เป็นอย่างนั้น แล้วก็ยึดมั่นเป็นทางวิชาการ แล้วก็ส่งเสริม พระพุทธศาสนาด้วยภาคทฤษฎี ด้วยทางวิชาการ แต่ความจริงไม่มี

เวลาความจริงขึ้นมา ครูบาอาจารย์เราปฏิบัติ เจียบ

สมาธิ แล้วจะฝึกหัดปฏิบัติโดยทางโลก แม้แต่พระด้วยกัน เวลาคนจะไปฝึกหัดปฏิบัติ “อ้อ! จะไปนิพพานไซ้ไหม” ยังถากยังถางนะ ฉะนั้น คนที่เขาเป็นสุภาพบุรุษเขาไม่พูดอย่างนั้น เขาหาหนทางหลบหลีกของตัวเอง เว้นไว้แต่เวลามันติดขัด เวลามันไม่สมบูรณแบบ เราต้องเข้าหาครูบา อาจารย์ ต้องเข้าหมู่ ต้องเข้าหมู่ก็ต้องหลบหลีกเอาเอง

ในสังคมทุกสังคมมีทั้งคนดีและคนชั่ว   ในวงปฏิบัติมันก็มีไ้พวกพญามารมากมาย
มหาศาล

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ รอบล้อมด้วยมารและด้วยพระ เวลาเข้าไปต้องระวัง เราต้องดูแลของเราให้ดี นี่เวลาจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาถ้ามันฉลาดขึ้น

เว้นไว้แต่ใจ ไปไหนต้องคนเชิดชูบูชา จะไปหาครูบาอาจารย์ก็ต้องบุญพรมไว้ให้เลย ไปไหนครูบาอาจารย์ต้องทะนุถนอม

เว้นไว้แต่ใจ ใจจะเอารูปแบบไปไหน เวลาธรรมะแก่นไป

เวลาบนบานศาลกล่าว บนบานศาลกล่าวด้วยอะไร ด้วยหัวหมูหรือด้วยไข่ต้ม บนบานศาลกล่าว

ธรรมะ วันนี่วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอิภิกชบุวช ให้เอง อบรมบมเพาะขึ้นมากจนเป็นพระอรหันต์เป็นวิมุตติสุขเหมือนกัน ยืนยันด้วยความเป็นพระอรหันต์

เวลาโดยทั่วไปด้วยสมมุติไปไหน ใครเวลาปฏิบัติในสมัยพุทธกาลมากมาย เวลาหล่มหลง ยืนยันตัวเองว่าสิ้นกิเลสเป็นพระอรหันต์ ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “ไม่ให้เข้ามา ไล่ออกไป ไปเที่ยวป่าช้า”

เวลามันหล่มหลง มันหล่มหลงของมันไปโดยธรรมชาติของมัน จริงหรือเท็จก็ไม่รู้

แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา วิมุตติสุข เยียบ ยืนยันโดยข้อเท็จจริง ถ้ายืนยันโดยข้อเท็จจริง ถ้าทำโดยข้อเท็จจริง ความเพียรชอบ

ครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรมๆ ขึ้นมา ธรรมะอยู่ฟากตายๆ มันจะเป็นมันจะตาย อะไรตายก่อนขอ ดู เวลาเอาจริงขึ้นมา กิเลสตายทั้งนั้นนะ เราไม่ตาย เรายังอยู่

แต่โดยทั่วไป ธรรมะแก่นไป มันบนขของมันนะ ดูสิ เวลาเขาบนบานศาลกล่าวด้วยละครชาตรี ด้วยการฟ้อนรำ แล้วมันก็ปฏิบัติกันอยู่อย่างนั้นนะ บ้อไปบ้อมาๆ

เอ็งทำอะไรนะ ก็ปฏิบัติธรรมไป ใจพวกธรรมะแก่นไป บนบานศาลกล่าวเอา แล้วมันจะเอามาจากไหน มันก็มาจากกิเลสต้นหาความทะยานอยากนั่นไง

โดยธรรมชาติของมนุษย์ คนเกิดมามีกายกับใจ เวลาหัวใจมันคิดเองได้ทั้งนั้นนะ เวลาสัตว์มันคิดเป็นนะ เวลามันสื่อสารกันด้วยภาษาของมัน มันเป็นสัตว์นะ ใจนี้เป็นคน เวลาจะเป็นธรรมๆ ธรรมะแก่นทั้งนั้นนะ

ดูสิ เวลาเขาบนบานศาลกล่าว วิ่งรอบสนาม แก้วฟ้าวิ่ง วิ่งกลางคืน เวลาประพฤติปฏิบัติไปนะ นี่พูดถึงใช้พวกธรรมะแก่นนะ แต่เวลากกรรมมันให้ผลนะ เวลาขาดสติมันบ้าบอคอกแตกไปนะ เห็นมามาก

เวลาเอาจริงเอาจังขึ้นมาเพื่อจะชำระล้างกิเลส ปฏิบัติไปๆ กิเลสมันซี้คอก แล้วด้วยเวรด้วยกรรมของสัตว์ ปฏิบัติไปหลุดไปเลย แก้วฟ้าแก้วฝนวิ่งโพงๆ ไปอย่างนั้นนะ ธรรมะแก่นไม่ใช่ใหม่

แต่ของเราไม่ทำอย่างนั้น ถ้าเราจะทำตามความเป็นจริงเป็นจังของเรา เรามีครูบาอาจารย์ ที่ถูกต้องชอบธรรม หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านปฏิบัติของท่านด้วยอิริยาบถ ๔ ทำอย่างไรให้มันเป็นข้อเท็จจริงนั้น

แต่ใช้พวกธรรมะแก่นมันก็ทำอย่างนั้นนะ แต่ทำเกิน ข้อวัตรปฏิบัติขึ้นมาก็ทำไว้รอดไว้ อ่างกัน ด้วยกีดด้วยกันกัน ด้วยการเหยียบย่ำด้วยการทำลาย ไม่ได้ทำด้วยความเป็นธรรม

ทำด้วยความเป็นธรรม เห็นใหม่ ดูทำข้อวัตรปฏิบัติสิ วัจจกฏวัตร ล้างห้องน้ำ ล้างส้วม ล้างต่างๆ นี่มันเป็นวัตรปฏิบัติ ล้างเสร็จแล้วก็เสร็จข้อวัตรของตนไง เขาจะมาขับเขาจะมาถ่ายนั้นมันเป็นสถานที่ให้เขาขับเขาถ่ายของเขา ถึงเวลาแล้วเราก็ทำความสะอาด ไม่ใช่ไปเฝ้า ไปเก็บ ๓ บาท ๕ บาท

เวลาทำมันทำเกิน ทำเกินเพราะอะไร เพราะคิดของตัวเองไง ใช้พวกธรรมะแก่นนี้แหละ คิดเองเออเองทำเองไง

แต่โดยข้อเท็จจริง เราทำของเรา เสร็จภาระหน้าที่แล้วมันเป็นกรรมของสัตว์ คนที่ดั่งามมา เขาส่งเขาเสริม เขาทำให้มันดูสวยงาม ใจคนที่เห็นแก่ตัว คนที่เอารัดเอาเปรียบ นั้นมันก็กรรมของสัตว์ ใจเรื่องกรรมของสัตว์ จะจัดให้คนเรามีความรู้สึกนึกคิดเหมือนกันมันเป็นไปได้ ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ มันอยู่ที่เราไง มันอยู่ที่เรา เราหลบเราหลีกเลี่ยง เราจะทำคุณงามความดี

ใครจะชั่วร้ายอย่างไรมันก็กรรมของสัตว์ของเขา แต่ถ้ามันเป็นสถานที่ที่เป็นวัดเป็นวา เจ้าอาวาสนั้นเป็นผู้ที่จัดการ

ในบ้าน พ่อบ้าน พ่อบ้านรับผิดชอบในเรื่องในบ้านของตน เป็นผู้ดูแลรักษา ผิดถูกขึ้นมาเราต้องตัดสินเพื่อให้ลูกหลานอยู่ในกฎระเบียบ อยู่ในความถูกต้องชอบธรรม

นี่ก็เหมือนกัน วัดวาอารามมีผู้รับผิดชอบ มีเจ้าอาวาส นั้นมันเป็นหน้าที่ที่เขาจะจัดการ ใ้เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา เราทำเพื่อหัวใจของตน

ถ้าหัวหน้าที่ดีงาม องค์หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นง ใ้พวกเดินตามๆ มันทำถูกต้องชอบธรรม มันเป็นธรรม

ใ้พวกแข่งหน้าแข่งหลังนะ ใ้พวกธรรมะแก่นบนนะ มันทำเวอร์ ทำอวดโลก แต่ไม่เป็นธรรม ทำอวดโลก ทำเหนือโลก กิเลสทั้งนั้น ใ้พวกธรรมะแก่นบน มันเป็นเรื่องบนบานศาลกล่าว คำว่า “บนบานศาลกล่าว” ตัดสินบนง บนว่าอยากได้อะไร อยากเป็นอะไร อยากทำอะไร แล้วได้ไหม เวลาได้ก็มาแก่นบน แก่นบนนะ

นี่ก็เหมือนกัน ปฏิบัติโดยบนบานศาลกล่าว มันเป็นศีลมันเป็นธรรมขึ้นมาใหม่

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอหิภิกขุ บวชให้เองง ชฎิล ๓ ฟัน้องเขามีฤทธิ์มีเดชนะ เขามีฤทธิ์มีเดช แต่พระอรหันต์ ศาสดา อนาคตังสญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาสำเร็จแล้ว จะเอาใครดีก่อน เอาใครดีก่อน เวลาถึงญาณ อุทกดาบส อาฬารดาบสก็เสียชีวิตไปแล้ว เอาบัญญัติศีลย์ เอาบัญญัติศีลย์ก่อน ได้บัญญัติศีลย์ได้ ๕ ยสะอีก ๕๕

“เธอกับเรา ภิกษุ ๖๑ องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธออย่าไปช้อนกันโลกนี้เราร้อนนั้ๆ”

เวลาท่านไป ท่านไปปราศฤทธิก็ไปเอาชฎิล ๓ ฟัน้องนี้ง เอาชฎิล ๓ ฟัน้อง เขามีฤทธิ์มีเดชของเขาณะ เขาเป็นผู้วิเศษเหมือนกัน แต่ผู้วิเศษมันวิเศษแบบฉานโลกก็ยแบบโลกง ฤาษีชีไพรมันมีมาแต่ดั้งเดิมง

ใ้นี้ก็เหมือนกัน เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา คนเรามันก็มีความรู้สึกนึกคิดเหมือนกัน แต่ความรู้สึกนึกคิดของคนแต่ละคนมันแตกต่างกัน แล้วความรู้สึกนึกคิดนั้นง ถ้ามีอำนาจวาสนา

ครูบาอาจารย์ให้ทำความสงบของใจเข้ามา พอใจสงบแล้วมันก็เห็นนิมิต นี่มันก็ส่งออกแล้ว มันก็จะส่งออกตามจริตนิสัยนั้นแหละ

แล้วถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ที่มีข้อเท็จจริง ใช้นั้นมันเรื่องตลก ผู้ที่ฝึกหัดใหม่มันจะเป็นอย่างนั้นทั้งนั้น เวลาจิตสงบแล้วเอาไว้ไม่กิน เอาไว้คุดคุดไม่เป็นที่เรื่องไรสาระ แต่เอาความจริงไม่มี

ถ้าเอาความจริงๆ คนที่ฝึกหัดปฏิบัติมันรู้ ถ้าไม่ ถ้าอวดอ้าง เสื่อมหมด เพราะอะไร เพราะแม้แต่ทำความสงบของใจที่มันเป็นข้อเท็จจริงนี่มันก็แสนยากอยู่แล้ว แล้วแสนยากอยู่แล้วจะรักษาอย่างไร

นี่ไง ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมามันปฏิบัติแบบโลกๆ ใจ พวกธรรมะแก่นนี้ พวกนี้พวกแก่นนี้ ฝึกหัดพอเป็นพิธี แต่มีอำนาจวาสนาก็ได้ขนาดนั้นนะ

แต่เวลาอยู่ในวงกรรมฐาน อยู่ในวงครูบาอาจารย์ของเรา มัน ๒๔ ชั่วโมง แล้วฝึกหัดปฏิบัติ เอาตามความเป็นจริงอันนั้น

ไม่ใช่ว่ามันธรรมะแก่น ระลึกเอง นึกเอง ตั้งกติกาเอง

ถ้าตั้งกติกา ก็ธุดงค์ ๑๓ ธุดงค์วัตร อดนอนผ่อนอาหาร แล้วจะมากน้อยขนาดไหน แล้วทำต่อเนื่องได้มากน้อยขนาดไหน เวลาผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาะ มันทำต่อเนื่องไง

ธรรมวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติไว้ในวินัยทุกข้อเลย ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติที่ไม่ประสบความสำเร็จเพราะขาดการปฏิบัติต่อเนื่อง ความเสมอดันเสมอลายไป

แล้วนี่ของเรา ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี

ครูบาอาจารย์มากมาย เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ก็พรรษาที่สำเร็จใจ เวลาหลวงตาพระมหาบัวท่านบอก พรรษา ๙ ตั้งแต่ออกปฏิบัติ พรรษา ๗ เวลาไปอีก ๙ พรรษา ๑๖ ท่านสิ้น

มันมีที่มาที่ไปทั้งนั้นนะ แล้วมันด้วยอำนาจวาสนาของแต่ละบุคคลที่มันทำได้ขนาดไหน

นี่พูดถึงเวลามันเจริญแล้วเสื่อมไป

เวลาทำนพูด เวลาตอนที่สังคมยังไม่เห็นด้วยก็ต่อต้าน ต่อต้านว่า แหม! เข้มข้น คอยจับผิด คนโน้น คอยจับผิดคนนี่

ท่านบอก มันไม่ใช่ เพราะที่เขาทำๆ กันอยู่มันไม่ถูกต้อง เวลาถูกต้องๆ มันต้องเป็นอย่างนี้ แล้วเวลาคนจะไปตกระกำลำบาก จะไปเผชิญภัยร้าย เราคอยแนะเขา เราคอยบอกเขา เราผิดตรงไหน

พอสังคมเริ่มเห็นข้อเท็จจริงขึ้นมาถึงยอมรับว่านี่ลูกศิษย์หลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านเป็นคนเป่ากระหม่อมมา ก็เคารพบูชาขึ้นมา

เวลาทำนพูด “เวลาเราทุกข์เรายาก เราปฏิบัติมา เราไม่เคยเห็นหน้าใครเลย พอมีชื่อเสียงขึ้นมา ทุกคนก็ ‘ลูกศิษย์หลวงตาๆ’”

นี่ไง ถ้าเป็นข้อเท็จจริงไง

เวลาปฏิบัติ เวลาเราเอาจริงเอาจังของเรา เอาจริงเอาจังตรงไหน แล้วเอาจริงเอาจังอย่างไร แล้วถ้ามันเป็นธรรม มันเป็นธรรมจากข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นมาอย่างไร

ไม่รู้ไม่เห็น ไม่มีต้น ไม่มีท่ามกลาง และไม่มีที่สุด มันจะเป็นธรรมตรงไหน

ถ้ามันเป็นธรรมที่เริ่มต้นตั้งแต่ปฏิบัติข้อสัตย์สุจริต ถ้ามันเป็นธรรมมันก็มีความสุขของมัน มีความสงบสุข ถ้ามันไม่เป็นธรรมมันก็ทุกข์ยากทั้งนั้นนะ

เวลาทางโลกเขา ถ้าเขาหาปัจจัยเครื่องอาศัยสมบรูณ์ของเขา เขาก็อยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุข แต่ถ้าเขาขาดแคลนสิ่งใด เขาก็มีแต่ความทุกข์ความยากทั้งนั้น แล้วเวลาขาดเวลาแคลนขึ้นมา มันหิวมันกระหาย มันอยากไปหมดละ เวลาที่มีเงินมีทองขึ้นมา อะไรก็ไม่ต้องการ เพราะมันอิมใจของมัน

นี่ก็เหมือนกัน เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเวลามันล้มลุกคลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานเพราะเราปล่อยปละละเลย เพราะเราไม่มีครูบาอาจารย์ที่ดั่งามคอยตอกย้ำ

เวลามันเป็นจริงเป็นจัง ให้รักษาไว้ให้ดี ให้ชำนาญในวิธี ให้มีสติปัญญา ถ้าปล่อยปละละเลยเดี๋ยวล้มลุกคลุกคลานหมด

เพราะสิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับเป็นธรรมดา สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง มันไม่มีอะไรหรอก แม้แต่ชีวิตของเราจริงตามสมมุติ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด

คนที่มีอำนาจ มีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน เวลาเขาเผชิญทุกข์เขาละ มันมีอะไรคงที่ของมัน แล้วนี่ไม่ตั้งใจ แค่ศรัทธา ถ้ามีศรัทธาๆ ไ้โฮ! มันรื่นเริง มันพอใจนะ เวลามันเห็นได้แย่ง มันล้มลุกคลุกคลานละ ถอยหมดละ

ศรัทธา อจลศรัทธา

ถ้าอจลศรัทธาเพราะอะไร เพราะมันเห็นไง จิตเจริญแล้วเสื่อม เวลาเจริญขึ้นมา ไ้โฮ! ดีงามมาก มีความสุขมาก พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แล้วรักษาไว้ได้ไหม

แล้วนักปฏิบัติด้วยกัน ถามผู้ที่ปฏิบัตินี้แหละ ถามเลย ที่มันสงบแล้วมันจะอยู่คงที่ตายตัวกับเราตลอดไปหรือ ไม่เห็นมี เสื่อมทั้งนั้น

แม้แต่เริ่มต้นปฏิบัติ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัมปนาสมาธิ แคขณิกสมาธิ อย่างนี้เราก็มีความสุขพออยู่ได้ แล้วจะทำให้มันเจริญงอกงามขึ้นมาได้อย่างไร ก็ต้องมีเหตุให้เข้มข้นขึ้น ถ้ามีเหตุให้เข้มข้นขึ้น ขณิกสมาธิก็อุปจารสมาธิ แล้วอุปจารสมาธิแล้วเราทำอะไรได้ ถ้าเราทำอะไรไม่ได้ เราก็พุทโธต่อเนื่องไปเป็นอัมปนาสมาธิ เพื่อไปดูจิตนิสัยของตนเอง

เพราะอัมปนาสมาธิมันจะฝึกหัดใช้ปัญญาไม่ได้หรอก เพราะมันสักแต่ว่าปรากฏ มันไม่มีผลกระทบ เวลาคลายตัวออกมา คลายตัวออกมาเป็นอุปจารสมาธิ อุปจาระคือมีวงรอบของมัน มันเป็นสมาธิด้วย แล้วมันคิดได้ด้วย เพราะมันมีผลกระทบ คือมันมีความคิดได้ขึ้นมา ถ้ามีความคิดได้ขึ้นมา แต่มันเป็นอุปจารสมาธิ

ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ พอสมาธิขึ้นมา เป็นสมาธิเพราะอะไร เพราะกิเลสมันสงบตัวลง

เวลาครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติ การฝึกหัดใช้ปัญญาๆ เวลาใช้ปัญญาแล้วมันจะมีสมุทัยเจือปนมา สมุทัยคือต้นหาความทะยานอยาก ต้นหาความทะยานอยากคือตัวสมุทัย ตัวสมุทัยคือตัวกิเลส

ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์คือสมุทัยต้นหาความทะยานอยาก คือตัวกิเลสมันครอบงำหัวใจของสัตว์โลกมาตลอดเวลาอยู่แล้ว ที่ฝึกหัดๆ อยู่เนี่ย สมุทัยมันสงบตัวลง ถ้าไม่สงบตัวลงมันจะเป็นสมาธิไม่ได้

ไ้ว่างๆ ว่างๆ นั้นนะ ไม่มีอะไรมันเบาบางลง ไม่มีอะไรปล่อยให้มันเป็นอิสระได้เลย

สิ่งที่มันว่างๆ ว่างๆ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันสบายใจใจ กิเลสมันเห็นว่า จิตดวงนี้โง่งเง่าเต่าตุ่น จิตดวงนี้ไม่มีการฝึกหัดปฏิบัติ จิตดวงนี้ไม่เคยภาวนา มันก็เอ้อออห่อหมกไปกับความรู้สึกนึกคิดนั้น โอ้ย! ไปอย่างนั้นนะ ไม่มีจุดเริ่มต้นเลย

แต่เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติ มีครูบาอาจารย์ที่ติงาม ขณิกสมาธิก็ฝึกหัดให้มันชำนาญมากขึ้น ถ้าชำนาญมากขึ้น ถ้ามันเป็นอุปจาร คือมันออกศึกษาค้นคว้าได้ มันมีความคิดได้ กิ่ง ก็ทำอะไรไม่ได้ ก็เริ่มต้นไม่ได้ไง

พอเริ่มต้นไม่ได้ขึ้นมา ก็พยายามกำหนดพุทโธหรือมีสติปัญญาให้มากขึ้นไป ถ้ามันมากขึ้น เวลามันเข้าสู่อุปปนา มันสักแต่ว่าปรากฏ มันจะดูว่าเรามีจิตมีนิสัยอย่างไร

ไ้ที่ว่าทำไม่ได้ ทำไม่ได้ ทำไม่ได้ เพราะอะไรถึงทำไม่ได้

ไ้ที่ว่าทำได้ ทำได้อย่างไร ถ้ามันทำได้

แต่ถ้ามันทำไม่ได้นะ มันก็เป็นธรรมะแก่นไป ธรรมะแก่นมันก็เพ้อเจ้อ เพ้อพก ละเมอ เพ้อพกไปตามแต่กิเลสมันจะยกยอปอปั้น เพราะมันเป็นจิตเป็นนิสัย มันเป็นส่วนดาน ส่วนดานของคนทีคิดดีงามมันก็จะคิดแต่สิ่งทีดีงาม ส่วนดานของคนเลวทรามมันก็จะคิดแต่เรื่องเลวทราม มันก็จะคิดแต่ความเลวทรามของมัน

แต่เรามีสติปัญญาเท่าทันความคิดหรือไม่

มันจะคิดดีงาม คิดเลวทราม เก็บไว้ในใจไม่ให้เห็นมันกำลังขึ้นมา คือว่ามันคิดก็ส่วนมันคิด แต่เราไม่ทำตาม

แต่ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา มันคิดอย่างไร มันทำอย่างไร เอาแล้ว ทำตามไป พอตามไปมันก็เป็นอาบัติ ถ้าทางคุณุศลทำไปก็เป็นกรรม มันก็เป็นเวรเป็นกรรมของสัตว์ เพราะเราทำตามกิเลสที่มันพลิกมันแปลงในหัวใจของตน ถ้าไม่มีสติปัญญา มันก็ไม่เท่าทันมัน

ถ้ามีสติปัญญาเท่าทันมัน มันก็มีสติพยายามที่จะบริหาร คือกำหนดพุทโธก็ได้ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิก็ได้ ให้มันสงบสุขเข้ามาๆ นี่ไง ชำนาญในวสี ถ้ามันชำนาญในวสี มันพยายามฝึกหัดขึ้นมาเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมา นี่นักปฏิบัติ เพราะอะไร เพราะมันเจริญแล้วเสื่อม

เวลาเสื่อมมันทุกข์ เสื่อมมันทุกข์เพราะอะไร เสื่อมมันทุกข์เพราะกิเลสมันมีกำลังไง สมุทัย สมุทัยมันชี้หัวใจอยู่นี่ไง ถ้าเราพุทโธ ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าสมุทัยสงบตัวลง มันถึงเป็นสมาธิไง มันถึงมีอิสระไง เป็นอิสระ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มีไง ถ้ามันเป็นอิสระขึ้นมาก็ชั่วคราวๆ ไร เพราะประเดี๋ยวมันเคลื่อนไหวไป เคลื่อนไหว สมุทัยมันก็แกก้าขึ้นๆ เราก็ทำอีกได้ยากขึ้น

ทำสมาธิๆ ทำแล้วพอได้สมาธิ มันอยากได้ แล้วทำแล้วมันก็จินตนาการอย่างนั้นนะ นี่ไง กิเลสซ้อนกิเลสไง

โดยธรรมชาติคนเกิดมามีวิชา คือมีพญามาร มีกิเลสอยู่โดยดั้งเดิม แล้วความอยากได้ ความอยากได้ความสงบ ความอยากได้สมาธิ ความอยากได้ธรรม การฝึกหัดไปแล้วต้องได้ธรรม ประชาธิปไตย ทุกคนทำต้องได้เหมือนกัน แต่มันไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกันด้วยอำนาจวาสนา ด้วยบุญเก่าบุญใหม่ของแต่ละบุคคล

ถ้ามันเป็นความจริงขึ้นมาไง ถ้ามันเป็นความจริงเราจะเห็นไงว่า สิ่งใด สพุเพ ธมฺมา อนตฺตา สิ่งใดก็แล้วแต่เจริญแล้วเสื่อม ไม่มีอะไรสิ่งใดคงที่

มันจะคงที่ได้ต่อเมื่อธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ถ้าเรามีสติมีปัญญาเท่าทันมัน วันนี้เรารักษาได้ มันดีงามขึ้นมา เราดูแลดี มันก็ส่งผลให้มีความสุข ถ้าวันไหนเราดูแลมันไม่ดี วันไหนพลั้งเผลอ เราเอาไม่อยู่หรือ นี่มันเป็นข้อเท็จจริง ถ้ามันข้อเท็จจริง นี่เราพ่ายแพ้กับตัวเราเองไง

แล้วถ้าไม่มีสติมีปัญญา เราส่งเสริมมันไป มันก็เป็นธรรมะแก่นบง มันเป็นพราเพื่อ ละเมอเพื่อพากไปตามแต่กิเลสมันจะปั่นแต่งให้ไง แล้วถ้าขาดสตินะ มันจะวิ่งแก้ผ้า มันจะเป็นคนเพื่อเจ้าจอนฝ่ายที่ปฏิบัติแล้วที่มันหลุด เขาพยายามต้องจับใส่โซ่ไว้

ถ้ามันเป็นเป็นเวรเป็นกรรมนะ ถ้ามันแก้ไขก็แก้ไข นี่ในวงปฏิบัติ

ถ้าในวงปฏิบัติ เพราะคณะสงฆ์ ผู้ที่มีอำนาจนามาบวชพระ บวชพระๆ แล้วเป็นพระปฏิบัติในฝ่ายปฏิบัติในวงปฏิบัติๆ ใจ หลวงตาพระมหาบัว ท่านถึงพูดว่า “ในวงกรรมฐาน”

ในวงกรรมฐานเขาจะรู้กัน ในวงกรรมฐาน เพราะคนในเขาจะรู้ว่าใครมีวิมุติภาวะ มีความสามารถมากน้อยขนาดไหน ถ้าเข้าถึงในวงปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนั้น

เว้นไว้แต่ใช้พวกแก่นนะ มันเข้าไม่ได้ มันเข้าไม่ถึง มันวนอยู่ข้างนอกใจ มันวนอยู่แล้วมันก็อ้างอิงใจ นี่ใจ หลวงปู่มั่นท่านบอก ใช้พวกแขนงหน้าแขนงหลังใจ ไม่มีมาตรฐาน ไม่มีข้อเท็จจริง แต่อ้างอิงทุกเรื่อง

แต่ถ้าเป็นผู้ซื่อสัตย์ เรื่องนี้เป็นเรื่องโลกธรรม ๘ คำว่า “โลกธรรม ๘” มีลาภเสื่อมลาภ มียศเสื่อมยศ มันเป็นเรื่องกระแสสังขม เรื่องกระแส กระแสคืออารมณ์ความรู้สึกของคน เอากระแสก็ไปปั่นๆ เอ็งก็พวกธรรมะแก่นใจ ก็ปั่นกระแส กระแสก็ชั่วคราว

แต่วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ๒,๐๐๐ กว่าปีมาแล้ว ตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม นี่ใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมมีรัตนะ ๒ พระพุทธกับพระธรรมเท่านั้น แสดงธัมมจักขุ พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม ปัญจวัคคีย์ทั้ง ๕ ยสะ เป็น ๖๐ องค์ พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ แล้วกระจายออกไป “เธออย่าไปช้อนทางกัน” องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไปได้ชลิฏ ๓ พี่น้องอีกพันกว่า

นี่ใจ เอนิกิกขุ บวชให้เอง สอนเอง สิ้นกิเลสโดยข้อเท็จจริง วิมุติสุขเหมือนกัน ไม่เหมือนกันจะเป็นพระอรหันต์ได้อย่างไร ถ้าเหมือนกันแล้ว ถึงไม่มีเรื่องแปลกแยก ไม่มีการแขนงหน้าแขนงหลัง ไม่มี เพราะอะไร เพราะมันเป็นธรรม เป็นธรรมมันจะเป็นโลกเป็นกิเลสไปได้ได้อย่างไร

แต่ถ้ามันเป็นธรรมของธรรมะแก่น ธรรมของกิเลสใจ ธรรมของกิเลสมันก็เปรียบเทียบ มันก็จินตนาการไปใจ มันก็เหลวไหลไปใจ

แล้วเวลาบนบานศาลกล่าว ในทางโลกนะ เขามีบายศรี เขาจัดพุ่มดอกไม้ ใ้ไฮ! มันมหัศจรรย์ไปหมดละ

แต่กรรมฐานนะ ตาเป็นเทียน นิ้วเป็นรูป หัวใจต่างหาก เคารพบูชาด้วยหัวใจไง ถ้าเคารพบูชาด้วยหัวใจมันไม่เป็นเรื่องทางโลกๆ ไร ทางโลกๆ มันเป็นอย่างนั้น แต่อย่าเพลินนะ ทั้งที่ม ทั้งดำ ทั้งเบียดทั้งเสียดทั้งสรีรยแปดพันเก้า แต่ถ้าเป็นธรรม มันเคารพจากหัวใจ นี่ถ้าเป็นธรรมเป็นสังขธรรมไฉน

ฉะนั้น เวลาวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เราก็มีอำนาจวาสนา ถ้ามีอำนาจวาสนา เราก็จะฝึกหัดปฏิบัติของเรา แล้วจะฝึกหัดปฏิบัติของเรา มันจะทุกข์มันจะยากขนาดไหน กุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราไม่เคยน้อยเนื้อต่ำใจอะไรทั้งสิ้น เพราะเราทำมา แล้วเราทำมาอย่างนั้น เราเกิดมาเป็นมนุษย์นี้มีคุณค่า แล้วมีสติมีปัญญา มีอำนาจวาสนาที่จะทรมาณตน

เวลาฝึกหัดปฏิบัติ ครูบาอาจารย์ การทรมาณตน นั่งสมาธิภาวนานี้ทรมาณใหม่ ทรมาณอะไร ก็ทรมาณกิเลสตัดค้นหาความทะยานอยากที่มันติดมันตันอยู่ไฉน แล้วมันดีดมันดีน เราก็ล้มเหลว พ่ายแพ้ ยอมจำนน ไม่กล้า แล้วเวลาปฏิบัติขึ้นมากลัวเป็นกลัวตาย กลัวไปทุกเรื่อง

แต่สำหรับครูบาอาจารย์เรานะ อะไรตายวะ ขอดู อะไรตายก่อน อะไรมันจะตาย

ถ้าเรานั่งแล้วมันทุกข์มันยากก็ลุกขึ้นเดิน เดินมันอ่อนเพลีย มันเมื่อยล้าก็ลงมานั่ง มันจะไปไหน ๒๔ ชั่วโมง ใจมีสติสัมปชัญญะรักษาใจของตัวเองให้ได้ ถ้ารักษาใจของตัวเองได้ดี มีสติมีปัญญาขึ้นมาเอาอยู่ได้ มันเอาอยู่ทั้งนั้นถ้าเรามีสติมีปัญญาแล้วเรามีความเพียร

เว้นไว้แต่เราพ่ายแพ้มาตลอด พ่ายแพ้ นี่จิตใจอ่อนแอไฉน

คนเราร่างกายแข็งแรง สุขภาพแข็งแรง สุขภาพอ่อนแอ

ใจ ใจคนที่เข้มแข็งขึ้นมา อะไรเขาก็ทำได้ทั้งนั้นนะ แล้วไม่พูดด้วยนะ

ไอ้เรานี้ใจไม่เอาไหนเลย ไม่กล้าเผชิญกับอะไรทั้งสิ้น ไม่กล้าเผชิญอะไรทั้งสิ้นก็จะไม่ได้อะไรเลย ถ้ากล้าเผชิญเข้ามา เห็นไหม กิเลสอยู่ที่ไหน เวลามันทำให้เราทุกข์ยากมันเริ่มต้นมาจากไหน

แล้วเวลาสงสัยสิ่งใด เราศึกษาค้นคว้า เราทำได้ทั้งนั้นนะ แต่เวลาศึกษาค้นคว้าหากิเลส
ดันไม่เจอกิเลส ดันให้กิเลสมันพลิกมันแพลง เห็นไหม

จากที่เราตั้งใจทำคุณงามความดี มันเป็นกรรม ถ้าอ่อนแอพ่ายแพ้ มันก็เป็นการสิ้นบน แก้ว
บน จะไข่มหรือเอาจะหัวหมูละ หรือจะแก้ผ้าละ หรือจะรำไซน นี่มันร้อยแปดพันเก้า นั่นเรื่องโลก
ทั้งนั้นนะ

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ จิตสงบ ถ้าจิตมันสงบระงับ นั่นแหละมันเป็นข้อเท็จจริง แล้วมีครู
บาอาจารย์ที่ดั่งามนะ รักษาไว้ให้ดี

สุขอื่นใดเท่าจิตสงบไม่มี แล้วถ้าจิตสงบแล้วเป็นการยืนยัน

คนเราเกิดมามีกายกับใจ แต่ทุกคนไม่เคยรู้จักหัวใจของตน ถ้าทำความสงบของใจได้ นั่น
แหละคือตัวใจ กายกับใจ

ร่างกาย เข้าใจได้ง่ายๆ เห็นด้วยตาเปล่าได้ แต่จิตใจจะรู้ใครจะเห็น เว้นไว้แต่อนาคตังส
ญาณขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นั่นนะใช่ นี่ไม่ใช่ นั่นนะเวลาเป็นข้อเท็จจริง มันรู้มัน
เห็นของมันนะ แล้วถ้าพิสุจน์ พิสุจน์ หมายความว่า เวลาลูกศิษย์ลูกหาที่ดี้อ ที่อยากทดสอบ นั่น
เป็นกรณีหนึ่ง แต่ส่วนใหญ่แล้ว สิ่งที่ทำแล้วมันเป็นข้อเท็จจริงในใจดวงนั้น

แล้วเวลาแก้ไขกัน ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา แล้วเราไม่มีที่พึ่งที่อาศัย มันล้มลุกคลุกคลาน
ทั้งนั้นนะ มันเป็นอากาศใจ นามธรรมๆ ใจนี้เป็นนามธรรม แล้วสติก็เป็นนามธรรม อารมณ
ความรู้สึกนี่ก็เป็นนามธรรม แล้วอารมณ์มันแปรปรวนเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา แล้วถ้าเรา
ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา จากที่ว่าสิ่งที่เป็นนามธรรมๆ มันเป็นรูปธรรมเลยนะ มันเป็นรูปธรรมเลยละ

เป็นรูปธรรม หมายความว่า เวลาเรามีอารมณ์ความรู้สึก อารมณ์ความรู้สึกคือรูป แล้วถ้า
มันเท่าทันๆ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธินะ คิดไป คิดไปเถอะ ขอให้เ็งคิด แล้วภูมิสติปัญญาเท่า
ทันมึงไป ภูจะไล่มึงไปอย่างนี้

ใหม่ๆ ก็ล้มลุกคลุกคลาน จับต้นชนปลายไม่ได้ทั้งนั้นนะ แต่ถ้าเราฝึกหัดบ่อยๆ ขึ้นมา อ้าว!
หยุดได้ ทำไม่มันหยุดล่ะ

หยุดเพราะความเพียร หยุดเพราะเรามีสติ เราไม่ยอมพ่ายแพ้ คิดอย่างไรให้คิดไปเถอะ ภูตามึงไป แล้วพอมันหยุดบ่อยครั้งเข้าๆ มันจะเท่าทันเร็วขึ้นๆ นี่ปัญญาอบรมสมาธิ นี่มันเป็นแค่ปัญญาอบรมสมาธินะ

แต่ถ้าทางโลกนะ คนที่ไม่มีอำนาจวาสนา ใ้พวกธรรมะแก้บนนะ ถ้ามันเท่าทันความคิด “โอ้! บรรลุธรรม”

ปวดหัว

บรรลุธรรมมันก็บรรลุธรรมของเขา แต่ที่เราปฏิบัติเรารู้อะไร รูป จิตที่เป็นนามธรรมๆ มันเป็นรูปธรรมขึ้นมาเลย แล้วมันรู้มันเห็นขึ้นมา โอ้โฮ! โอ้โฮ! แล้วเวลามันเห็นนะ เห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม

เวลามันเป็นรูปๆ มันหยุดคิดๆ หยุดคิดจนมีกำลังของมัน เหมือนเราทำสมาธินี้แหละ

เราฝึกหัดปฏิบัติของเรา สิ่งที่มีมันทุกขมันยากขึ้นมาเพราะสมุทัยมันเจ็บปวมา ถ้าสมุทัยมันสงบตัวลงๆ ขณิกสมาธิ เล็กๆ น้อยๆ ขึ้นไป ถ้าทำบ่อยครั้งเข้า สมุทัยมันสงบตัวลง มันเป็นอุปจาระ เพราะมันละเอียดขึ้น

เริ่มต้นขณิกะ

ท่ามกลางคืออุปจาระ

นั่นปลายคืออัปปนา

แล้วเวลาในวงกรรมฐานไง วงกรรมฐานเวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาเขาถามกันเลย เวลาจิตมันลงนั่นมันเรื่องหนึ่งนะ เวลาลงมันรวมใหญ่ สักแต่ว่าปราภฏ นั่นนะอัปปนา นั่นนะรวมใหญ่

รวมใหญ่ โอ้โฮ! มันลงนะ สักแต่ว่าปราภฏ ไม่รับรู้อะไรเลย ไม่รับรู้แม้แต่ร่างกายของตัวเองอายตนะนี่จบ จิตเด่นอย่างเดียวเลย แล้วจะอยู่ที่วัน

นี่พูดถึงสมาธินะ แล้วถ้าเป็นฌานสมาบัตินั่นอีกเรื่องหนึ่ง

นี่แค่ถ้าครูบาอาจารย์ท่านเป็นธรรมท่านรู้ของท่าน แล้วเวลาผู้ที่ปฏิบัตินี้ไง ที่หลงตาพระมหาบัวท่านพูดไง “ไอ้สมาธิฯ อย่ามาหลอกเรานะ เราติดสมาธิ ๕ ปี เรารู้หมดนะ แต่จะพูดหรือไม่พูดเท่านั้น”

เพราะอะไร

เพราะส่วนใหญ่แล้วมันเป็นอารมณ์ ว่างๆ ว่างๆ มันไม่มีข้อเท็จจริงอะไรทั้งสิ้น

เวลาถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง ถ้าเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ตามความคิดนี้แหละ

พุทโธๆ มันเป็นสัทธาจริต ผู้ที่มีอำนาจวาสนาพุทโธๆ มันจะสงบระงับเข้ามาได้

พวกที่มีสติมีปัญญา ปัญญาชน พุทโธมันเอาไม่อยู่หรอก ถ้าเอาไม่อยู่ก็มีสติเท่าทันความคิดไป มีสติเท่าทันความคิดมันก็คิดซ้อนไง คิด แต่ความคิดนี้มันเป็นความคิดเพื่อเจอความคิดแบบใหม่ไปตามค้นหาความทะยานอยาก แต่ถ้ามีสติเท่าทัน มันหยุด หยุดเพราะอะไร

หยุดเพราะนี่มันเป็นธรรมชาติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง เกิดดับ มันมีเกิดก็มีดับ แต่ถ้าเวลาเราตั้งใจจะดูมันหยุด ดูมันดับ มันไม่ดับ ยิ่งดูนะ มันเหมือนกับยิ่งเติมฟืนเติมไฟเข้าไป มันยิ่งคิดไซติช่วง คิดเตลิดเปิดเปิงไปเลย

แต่เตลิดเปิดเปิงไปไหนที่ตั้งสติไว้ พอสติฝึกหัดๆ สติมันจะแก่กล้าขึ้น พอแก่กล้าขึ้น พอลงมาถึงแล้วนะ

๑. เหนื่อยล้า

๒. คิดวนเวียนอยู่อย่างเดิมนั้นแหละ แต่มันมีรสมีชาติใจ

แต่พอสติมันเท่ามันทัน มันหยุด เอ๊ะ! เลยนะ เอ๊ะ! เดียวๆ มันก็คิดต่อแล้ว

แต่ถ้าไม่มีสติมีปัญญา พอมันหยุด บรรลุธรรม พวกแก่นั่นนะ แก่นมันผิวเผินใจ

แต่ถ้ามีสติปัญญา หยุดก็คือหยุด หยุดก็มีสติปัญญาต่อเนื่องไปๆ เวลามันหยุดบ่อยครั้งๆ เราารู้เลย คิดก็ได้ มีสติปัญญาหยุดคิดได้ แล้วถ้ามันหยุดคิดจนชำนาญนะ เวลาจะเริ่มต้นความคิด

เอ๊ะ! มันไม่กล้าคิดเลย สถิตันทมนะ สถิตันทมนะ บ่อยครั้งเข้าๆ จนมีความชำนาญ นี่ปัญญา
อบรมสมาธิ

ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันจิตสงบ คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด ถ้าหยุดคิดแล้ว ถ้า
มันเห็นรูป เห็นไหม ถ้าเป็นหลวงปู่ดุลย์เ็น

จิตนอกเป็นขั้นที่ ๕ อย่างหายาบ นี่จิตนอก ถ้ามันดับ

จิตใน สกิทาคามี

จิตถอด ถอดจิตเลย จิตถอด กามราคะ ปฏิฆะ

จิตเห็นจิต

นี่เวลาไปเป็นปัญญาวิมุตติ มันเป็นข้อเท็จจริงเหมือนกัน ถ้ามันใช้สติใช้ปัญญาของผู้ที่
ฝึกหัดปฏิบัติตามข้อเท็จจริงนั้น

ไม่ใช่ธรรมะแก้บน บนบานศาลกล่าวด้วยหัวหมู ด้วยไข่ต้ม ด้วยแก้วน้ำวิงรอบสนามอย่างนี้
ด้วยแก้บน บนบานศาลกล่าว ก็บนบานศาลกล่าวคืออ่อนนวยขม อ่อนนวยขม ก็เลสมันก็สวมรอย
มันจัดให้เลย จะบรรลุนิพพานได้ฉันใด แล้วก็เพื่อเจ้าเพื่อพวกรู้ แล้วก็ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน

ถ้ามีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาปัจจุวัคคีย์ ยสะ
พระอรหันต์ ๖๐ องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ เธออย่าไปซ้อนทางกัน เราจะไปรา
ชคฤห์

ไปชฎิล ๓ พี่น้องนี้เ็น เขาก็มีวุฒิกวาระของเขา เขาก็มีอภิญญาของเขา แต่มันเป็นเรื่องโลก
เป็นเรื่องอภิญญา เรื่องความรู้ของโลกโดยธรรมชาติเ็น แต่มันไม่มีมรรคเ็น มันไม่เข้าทางสายกลาง
พระพุทธานุสสาเ็น

ถ้าเข้าทางสายกลางพระพุทธานุสสาเ็น เห็นไหม ปัญญาอบรมสมาธิเ็น มันหยุดมันก็เป็นแค่
สมาธิ แล้วถ้าไม่มีอำนาจสมาธิ มันก็บรรลุนิพพานต่อเ็นเองกันไป

แต่ถ้ามันเ็นข้อเท็จจริง ถ้ามันหยุดคิด หยุดคิดขึ้นมาเ็นเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือ
อตุตา หิ อตุตโน นาโถ ตนเ็นที่พึ่งแห่งตนเ็น ตนเกิดขึ้นมาเ็นแล้ว

ตนไม่เข้าใจ ตนไม่รู้จักตน ไม่รู้จักตน มันก็ผู้ที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ปฏิบัติยากรู้ยาก ผู้ปฏิบัติ
แล้วมันปฏิบัติเข้าสู่ทางไม่ได้ เวลาอย่างนั้นมันถึงว่าอยู่ที่อำนาจวาสนาของแต่ละบุคคล

ทุกคนเวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นไปปรารถนาทั้งนั้นนะ แต่ทำแล้วล้มลุกคลุกคลานขนาดไหน
ถ้ามันล้มลุกคลุกคลานแล้วถ้าไม่มีอำนาจวาสนา ตาลอย ตาลอยอันตู่จะหาหนทางของตนไม่เจอ

ถ้ามีครูบาอาจารย์ที่ดีก็ประคองไว้ให้เป็นจิตเป็นนิสัย แล้วถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมามัน
ต้องรู้ขึ้นมาชัดเจน

จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นกาย จิตเห็นเวทนา จิตเห็นจิต จิตเห็นธรรม เห็นอย่างไร แล้ว
ถ้าเห็นตามข้อเท็จจริงแล้ว เห็นแล้วเห็นกิเลสใหม่

แล้วเวลากิเลส เราจะทำความสงบของใจนะ กิเลสมันต่อมันต้าน กิเลสมันพลิกมันแปลง
จนเป็นธรรมะแก่นไป

แต่เวลาเราเอาจริงเอาจังของเราขึ้นมา ถ้ามันสงบระงับเข้ามาบ้าง เวลามันสงบระงับมันก็
เจริญแล้วเสื่อม แล้วจะยกขึ้นสู่วิปัสสนาจะยกขึ้นอย่างไร ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้มันก็ล้มลุก
คลุกคลาน ล้มลุกคลุกคลานมันก็อยู่ที่วาสนาที่ทำแล้วได้ประโยชน์มากน้อยขนาดไหน

แต่ถ้ามันมีอำนาจวาสนา ท่านให้น้อมไปให้เห็น เวลาจิตสงบแล้วให้รำพึง ให้รำพึงคือนึก
ได้ รำพึงขึ้นมาๆ

รำพึงขึ้นมา ถ้าผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา รำพึงขนาดไหนมันก็ล้มลุกคลุกคลาน รำพึง มันจับ
ต้องไม่ได้ แม้แต่ผู้ที่ปฏิบัติที่จิตสงบแล้วเห็นกายนั้นนะ เห็นแล้วมันจะเห็นต่อเนืองใหม่ เห็นแล้ว
มันจะตั้งได้ใหม่ เวลามันตั้งขึ้นมา เวลามันพิจารณาไปให้มันเป็นไตรลักษณ์ มันเป็นอย่างไรร

อุคคหนิมิต วิภาคะ มันขยายส่วนแยกส่วน ขยายให้มันเป็นไตรลักษณ์ ขยายให้มัน
พิจารณาของมันไป เห็นใหม่

เวลาครูบาอาจารย์ที่พิจารณากาย เวลามันพิจารณาไปแล้ว น้ำเป็นน้ำ ดินเป็นดิน ลมเป็น
ลม ไฟเป็นไฟ ที่มันขยายออกไป มันพิจารณา แล้วแต่บุคคลที่เห็นใจ

ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ แต่ใครเป็นคนเห็น ใครเป็นคนรู้ เวลา
 คนเห็นคนรู้ ผู้ที่พุทโธ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน เขาเป็นผู้รู้ เป็นผู้เห็น เห็นขึ้นมาเพื่ออะไร เพื่อให้เป็น
 วิปัสสนา

จิตเห็นอาการของจิต จิตเห็นแล้วจิตพิจารณา พิจารณาให้เป็นธรรม

จิตเห็นแล้วเตลิดเปิดเปิงไปตามอกิญญา นั่นก็เรื่องโลก นั่นก็เรื่องวาทสนา ถ้าไม่มีครูบา
 อาจารย์หรือครูบาอาจารย์อบรมบ่มเพาะอย่างนั้น มันก็ต้องไปแก้ผ้า แก้ผ้าแก้บน แล้วถ้ามันขาด
 สติไป มันก็ขาดสติจนแก้ผ้าแก้ผ่นวงอยู่ตามสี่แยกสามแยก ไปโดยกรรมของสัตว์

เว้นไว้แต่ผู้ที่มีอำนาจวาทสนา มีบุญกุศล เขาจับไปหาหมอ เขาแก้ไขของเขาจนให้กลับมา
 เป็นปกติใจ นี่พูดถึงว่า จิตวิทยา จิตแพทย์ที่เขาจะรักษา รักษาแก้ไขคนที่ผิดปกติให้กลับมาเป็น
 ปกติใจ

ผู้ที่ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันผิดปกติไป มันเป็นวิกลจริตใจ ถ้าวิกลจริตมันก็วิกลจริตเรื่อง
 ของจิต เห็นไหม

แต่ถ้าเป็นธรรมๆ ขึ้นมา ด้วยสติด้วยปัญญา สติ มหาสติ

สติๆ เราฝึกหัดมีสติเพื่อเท่าทัน ให้ทำความเข้าใจเข้ามา ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาเป็นชั้น
 เป็นตอนขึ้นไป บุคคลคู่มือที่ ๑ คู่มือที่ ๒ คู่มือที่ ๓ มันจะเป็นมหาสติ เพราะมันละเอียด มันลึกซึ้งซับซ้อน

กิเลสที่เราแสวงหา เรายังแสวงหามันไม่เป็น แล้วเราแสวงหามันไม่เจอ แต่ครูบาอาจารย์ที่
 ฝึกหัดปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาชฎิล ๓ ฟันองนี้ไป

เวลากิเลสอย่างหยาบ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สิ้นพตปรามาส เวลากิเลสอย่างกลาง กาม
 ราคะปฏิเสธอ่อนลง เวลาเป็นมหาสติ กามราคะ ปฏิเสธขาดไป

เวลามันขาดไป เวลาบุคคลคู่มือที่ ๑ อีก ๗ ชาติ

รู้ได้อย่างไรว่าจะเกิดอีก ๗ ชาติ

เวลาบุคคลคู่มือที่ ๓ เวลาทำลายกามราคะปฏิเสธแล้ว มันไม่เกิดบนเทวดาอีกแล้ว แม้แต่
 เทวดามันยังเป็นไปไม่ได้แล้ว มันเกิดบนพรหม

นี่ก็เลสอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียดไฉ

จิตนอก จิตใน จิตถอด

เวลามันจิตถอดๆ กามราคะปฏิมะชาตไป ไม่เกิดบนกามราคะ ไม่เกิดเป็นเทวดา เกิดบนพรหมอย่างเดียว แล้วเกิดบนพรหม เป็นพรหมเพราะเหตุใด มีสติมีปัญญามากน้อยขนาดไหน แล้วพิจารณาอย่างไร มันจะเป็นปัญญาญาณแล้ว เป็นปัญญาญาณมันจะซึมเลย

หลวงตาพระมหาบัวใช้คำว่า “กระดาศซับ”

มันซับหมึก มันซัมๆ มันจะเขียนเป็นตัวอักษรไม่ได้ เวลามันซัมซับซัมซาบ มันเป็นความซัมซับซัมซาบไฉ

ถ้าเป็นทางวิชาการ อธิปจฺจุยตา อวิชฺชาปจฺจุยา สงฺขารธา สงฺขารธาปจฺจุยา วิญญฺญาณ เพราะมีเหตุนี้ถึงมีเหตุนี้ไฉ มันไม่เป็นกอง เป็นความอยาก เป็นความรู้สึกลึกคิด เป็นกระบวนการ

อันนี้มันซัมๆ

มันซัมอย่างไร

นี่พูดถึงว่า นี่ทางวิชาการของภาคปฏิบัตินะ

แต่เวลาหลวงตาท่านบอก เวลาท่านไปเห็นเขาเขียนอริชชา

หลวงตา “ไม่ดู”

เพราะความจริง พรีบ! เร็วกว่านี้หลายร้อยเท่า เขียนอย่างนี้ไม่ทันกิน เป็นไปไม่ได้ นี่ภาคปริยัติ แต่ภาคปฏิบัติขึ้นมา พับ! พับ! แต่เวลาเอามาอธิบายไฉ ปริยัติในภาคปฏิบัติ

ปริยัติในภาคปฏิบัติ ประสบการณ์ของหลวงตา ประสบการณ์หลวงปู่มั่น มันเป็นวิทยานิพนธ์ เป็นการกระทำในอริยสัจ

ในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาไฉ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาแสดงอาทิตตปริยายสูตรกับชฎิล ๓ พี่น้อง ตา หู จมูก ลิ้น กาย ใจ ร้อนเพราะความโลภ ความโกรธ ความหลง ร้อนเพราะกิเลสต้นเหตุนั้นความทะยานอยาก มันร้อน มันร้อน

บูชาไฟอยู่นั่นนะ บูชาไฟเพื่อกสิณ บูชาไฟเพื่อกฤทธิเพื่อกเดช มันร้อน มันร้อน มันร้อน

ร้อนอย่างไร แล้วจะอย่างไร แล้วอะไรมันผูกมัด มัดตรงไหน มัดอะไร

อดตา หิ อดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน

ทำสมาธิไม่เป็น ไม่มีตน ทำอะไร

หลงปุ้มันไง จิตตภาวนาไง

เอ็งไม่รู้จักจิต เอ็งหาจิตไม่เป็น เอ็งทำไม่ได้ เอ็งจะเริ่มตันตรงไหน แล้วเริ่มต้นอะไร นี่มัน
จิตตภาวนา จิตที่เวียนว้ายตายเกิดในวัฏฏะที่มาก่อเกิดเป็นมนุษย์นี้

มนุษย์มีกายกับใจ แล้วมีปฏิภาณไหวพริบ มีสมอง แล้วเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิต

“มรรคผลไม่มี หมดยุค หมดกาล หมดสมัย เรื่องโบราณเอามาหลอกลวงกัน เขียนเสียให้
วักลัว”

คนมีวาสนาไม่เป็นอย่างนั้น เรากลัวการเกิด เรากลัวทุกข์ เพราะทุกข์อยู่ในหัวใจมันเหยียบ
ย่ำทำลาย เกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา มีอำนาจวาสนา มีปัจจัยเครื่องอาศัย มี
ทุกอย่างมหัศจรรย์ แล้วถ้าศึกษาพระพุทธศาสนา เวียนว้ายตายเกิดไป ภพชาติหนึ่ง

ในพระไตรปิฎกนะ สุตตันตปิฎก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละภพแต่ละชาติที่
เกิดซ้ำเกิดซาก “เราเคยเป็นๆ” แต่ตอนนี้ไม่เป็น เพราะเราเคยเป็น แต่ตอนนี้เป็นองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

เพราะอะไร

เพราะตั้งแต่เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะไง เวลาไปเที่ยวสวนเห็นคนเกิด คนแก่ คนเจ็บ คน
ตาย มันต้องมึงตรงข้าม ไม่เกิด ไม่แก่ ไม่เจ็บ ไม่ตาย เวลาฝึกหัดปฏิบัติอยู่ ๖ ปีไง เวลาเพ็ญเดือน
๖ วิสาขบูชา ได้ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เกิดในธรรม

เราเกิดมาเป็นมนุษย์มีกายกับใจ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ
ณะก็เหมือนเรา มีกิเลส มีอวิชชา มีพญามาร ถ้าไม่มีอวิชชา ไม่มีพญามาร วันที่องค์สมเด็จพระ

สัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาชกขญาณทำลายอวิชชา มารมันไม่คร่ำครวญ มารมันไม่ร้องไห้ ลูกสาว
ของมาร ความโลภ ความโกรธ ความหลง มันไม่คร่ำครวญจะเป็นจะตายหรือ

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจะสิ้นกิเลสมันเห็นหมด มันต้องสำรอก มันต้องคายหมด มันต้องทำลาย
พญามาร ทำลายอวิชชา ทำลายเจ้าวัฏจักรที่อยู่บนหัวใจของสัตว์โลกนั้น

แล้วทำลายอย่างไร

เวลามันทำลาย เห็นไหม มันถึงไม่ใช่ธรรมแก่นบง มันเป็นธรรมะที่วันนี้อยู่สำคัญทาง
พระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เอหิภิกขุ บวชให้เอง อบรมบ่มเพาะเอง เป็น
คนตัดสินใจเอง แล้ววิมุตติสุขเหมือนกันถึงได้เคารพบูชา

ตั้งแต่วันที่ชฎิล ๓ พี่น้องสิ้นกิเลส ที่พระเจ้าพิมพิสารจะมาราบอาจารย์ของตน

“องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา ข้าพเจ้าเป็นสาวก”

สาวกสาวกะ ผู้ได้ยินได้ฟัง ผู้ที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าศาสดาเป็นผู้อบรมบ่ม
เพาะ บวชให้เอง อบรมบ่มเพาะเองจนสิ้นกิเลส เป็นการยืนยันว่าพระพุทธศาสนามีคุณค่า

มีคุณค่าตั้งแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบพระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์นั้น เพราะ
เป็นพระอรหันต์

แต่เรายังงงกันอยู่นี้ไง มีคุณค่าแล้วมันอยู่ตรงไหนวะ แล้วเราจะสร้างคุณค่าขึ้นมาสำหรับ
เราอย่างไร

เพราะเราเกิดมาเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เป็นบริษัท ๔ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับบริษัท ๔ ใจ มันมีคุณค่า มีความมหัสจรรย์สำหรับผู้ฝึกหัด
ประพฤติปฏิบัติมาเป็นปัจเจกตั้ง เป็นสันตสิทธินิโก มีสัจจะมีความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน

เรามาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา เราก็ต้องการสัจจะก็ต้องการความจริงที่ให้มันเกิดขึ้นมาจากใน
หัวใจของเรา ถ้าหัวใจของเรามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา เห็นไหม สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบ
ไม่มี

แค่สมาธินี้ ยืนยันตลอด สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

โลกนี้จะมีคุณค่า มีความมหัศจรรย์มากน้อยขนาดไหนเรื่องของเขา ถ้าเราทำสมาธิได้ จบยอดมนุษย์นั่งอยู่นี้ แต่ยังไม่ทำสมาธิยกขึ้นสู่วิปัสสนาไม่ได้นะ

ถ้ายกขึ้นสู่วิปัสสนาได้ เราจะก้าวเดินไป จะเป็นบุคคล ๔ คู่ ใจดวงนี้ ใจดวงที่เป็นเราอยู่ี่ เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาเป็นอริยภูมิ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ แล้วถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนั้น มันถึงไม่สงสัยใดๆ ทั้งสิ้น

ถ้ามันยังสงสัยอยู่ มันยังปิดหัวใจอยู่ มันยังไม่พลิกฟ้าคว่ำดิน มันยังไม่หงายขึ้นมาไง มันไม่หงายหัวใจขึ้นมาด้วยความเพียรของเรา

นี่มันยังหงายหัวใจขึ้นมาด้วยความเพียรชอบ ความชอบธรรมนั้นมันจะเปิดขึ้นมา เวลาเปิดขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสาธุอย่างเดียว สาธุ สาธุคือถูกต้องชอบธรรมไป

แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไม่สาธุ เพราะเราไม่มีศบอดใจ แล้วก็ป็นธรรมะแก่นบน ละเมอเพ้อพกเอาแต่ใจของตัวเอง

เอาตามใจของตัวเองไม่ได้ ต้องเอาตามธรรม

เอาตามใจของตัวเองมันอยากได้อะไรดี แต่มันไม่ทำสิ่งที่มันอยากได้และไม่ทำสิ่งที่ตั้งงามในหัวใจ

แต่ถ้ามันทำสิ่งที่ตั้งงามในหัวใจสมบูรณ์แบบแล้ว ไม่ต้องเรียกร้อง ไม่ต้องไปอ้อนวอนขอใคร ถ้ามันเป็นจริงขึ้นมา ไม่ต้องอ้อนวอน ไม่ต้องขอใคร ไม่ต้องให้ใครยืนยัน มันเรื่องภายนอก มันเรื่องของเขา ใครจะดีใครจะชั่วมันเรื่องของเขา ใ้เราปฏิบัติมันทุกขมันยากอยู่นี้ไง แล้วเวลามันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาก็เรื่องของเรา แล้วเรื่องของเราเวลาพูดออกไป

“ก็เอ็งไม่จริงไง เอ็งไม่ยอมสู้ความจริงไง เอ็งหลีกเลี่ยงหนีสังคมไปไง แล้วเอ็งมาพูดอะไร ใครจะฟังเอ็ง”

เขาอยากจะให้เปิดให้เขารู้ให้เขาเห็นไง แล้วจะเปิดให้เขารู้เขาเห็น มันรู้จำเพาะตน รู้จำเพาะภายใน แล้วจะจัดอะไรออกมาพูดเขา จะจัดอะไรบอกว่าเอ็งจริง ข้าเท็จละ แต่มันจะรู้ได้

ต่อเมื่อเห็นใหม่ ถ้ามันไม่รู้จริงก็ไม่มีข้อเท็จจริงใจ ถ้ามีข้อเท็จจริงแล้ว ก็เลสตัวใด ก็เลสหน้าไหนมันจะหลอกอีกล่ะ มันหลอกใจดวงนั้นไม่ได้

เวลาพระอรหันต์ในสมัยพุทธกาลที่เวลาสิ้นชีวิตไป มารค์นควาค้นหา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่า “มาร เอ็งหาไม่เจอหรอก หาอย่างไรก็ไม่พบ เธอไม่เห็นลูกศิษย์เราแน่นอน”

นี่ไง เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพยากรณ์ใจ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงใจ ข้อเท็จจริงมันก็ข้อเท็จจริงในหัวใจ ในพุทธะ

ผู้ที่ทำสมาธิสมาธิเป็น ทำสมาธิได้ แล้วยกขึ้นสู่วิปัสสนา แล้วฝึกหัดใช้สติใช้ปัญญาเป็นบุคคล ๔ คู่ จนถึงที่สุดแห่งทุกข์ จะเคารพจะบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จะเคารพจะบูชาผู้ที่เปิดหนทางไว้ อย่างเช่น หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราเป็นผู้เบิกหนทางไว้ แล้วเราพยายามฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาโดยเส้นทางนั้น มันไม่เคารพไม่บูชาได้อย่างไร

นี่มันไม่เคารพไม่บูชาแล้วมันยังแซงหน้าแซงหลัง เอามาเป็นสินค้า เอามาหาผลประโยชน์เรื่องโลกๆ น่าเศร้าใจ เอวัง